

HISTORIA, KLASA 5

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z historii, wynikających z podstawy programowej i realizowanego przez siebie programu nauczania.

Program nauczania historii w klasach 4-8 "Wczoraj i dziś", dr Tomasz Maćkowski

Ocena dopuszczająca: uczeń posiada podstawową wiedzę i umiejętności, które umożliwią mu kontynuację nauki w kolejnej klasie:

- Wyjaśnia podstawowe pojęcia np. historia, era, wiek, tysiąclecie, przed naszą erą i w naszej erze
- Wskazuje na mapie Nil, państwo faraonów, Grecję i Rzym
- Wymienia kilku bogów starożytnego Egiptu, Grecji, Rzymu
- Wie, kim był faraon, cesarz
- Krótko opisuje życie w starożytnej Grecji, Egipcie, Rzymie
- Wyjaśnia, na czym polega wiara w wielu bogów
- Wie, czym jest olimpiada i gdzie miała swój początek
- Wyjaśnia, na czym polegała demokracja ateńska i republika rzymska
- Podaje przykłady dokonań starożytnych Greków i Rzymian
- Opowiada mi o założeniu Rzymu
- Wie, kim był Abraham i Mahomet, jakie religie są z nimi kojarzone
- Opisuje życie w średniowiecznym zamku, klasztorze, podaje cechy średniowiecznego rycerza
- Wskazuje na schemacie najważniejsze budowle w średniowiecznym mieście
- Wymienia zajęcia i zawody ludzi średniowiecza
- Krótko wyjaśnia na czym polegał system feudalny
- Kojarzy postać Mieszka I i Bolesława Chrobrego z początkami państwa polskiego
- Wie, kim byli Krzyżacy i dlaczego Polacy toczyli z zakonem wojny
- Dopisuje do poznanych postaci z historii Polski średniowiecza najważniejsze fakty (B. Krzywousty, W. Łokietek, K. Wielki, Jadwiga Andegaweńska i Jagiełło, M. Kopernik)
- Podaje datę bitwy pod Grunwaldem i strony konfliktu

Uczeń pracuje z pomocą nauczyciela, wymaga naprowadzania i pomocy. Kojarzy i opisuje podstawowe fakty, daty i pojęcia. Wypowiada się w sposób prosty, udziela odpowiedzi niepełnych, fragmentarycznych, krótko, zazwyczaj konstruuje prostsze zadania, sformułowane krótko i zwięźle. Jego elementarna wiedza pozwala mu na kontynuowanie nauki w następnej klasie.

Na **ocenę dostateczną** uczeń opanował wiadomości i umiejętności w stopniu podstawowym. Wykonuje zadania i ćwiczenia o niewielkim stopniu trudności, wypowiada się w sposób krótki i zwięźły. Potrafi podpisać ilustrację, wskazać w tekście odpowiednie wyrażenia, kojarzy postaci historyczne na podstawie opisu i ilustracji, wskazuje odpowiednie cechy epok historycznych. Odpowiada na prosto i jasno sformułowane pytania. Spełnia kryteria na dopuszczający, a ponadto:

- Rozumie i wyjaśnia pojęcia takie jak:
A/ epoka, prehistoria, paleolit, neolit, epoka kamienna
B/ pismo obrazkowe, papyrus, pisarz, Judaizm, Żydzi, Ziemia Obiecana

C/ zgromadzenie ludowe, agora, państwo-miasto

D/ Imperium Rzymskie, republika, cesarstwo, konsulowie, senator, gladiator, legion, igrzyska, termy, łuk triumfalny

E/ Arabowie, muzułmanin, islam, Koran

F/ krucjata, zakon rycerski, krzyżowcy, religia monoteistyczna, feudalizm, lenno, wasal, senior

- Wskazuje na mapie Palestynę, Bizancjum, Imperium Karola Wielkiego, Imperium Rzymskie
- Na podstawie ilustracji wskazuje budowlę romańską i gotycką
- Opisuje początki państwa polskiego, znaczenie chrztu Mieszka i ślubu z Dobrawą
- Wskazuje na mapie państwo Mieszka, Chrobrego oraz ziemie podbite przez tych władców
- Wyjaśnia znaczenie zjazdu gnieźnieńskiego
- Wyjaśnia na czym polegało rozbięcie dzielnicowe oraz kiedy miało miejsce
- Rozumie, jaką rolę odegrał Kazimierz Wielki w tworzeniu pozycji Polski w Europie
- Wie, czym była unia w Krewie i jakie miała znaczenie dla Polski
- Wyjaśnia przyczyny konfliktu polsko-krzyżackiego
- Tłumaczy pojęcia: przywileje, szlachta, konstytucja Nihil Novi, sejm walny
- Wskazuje zasługi M. Kopernika
- Podaje daty i umieszcza na osi czasu najważniejsze wydarzenia (np. upadek Imperium Rzymskiego, chrzest Mieszka I, zjazd gnieźnieński, założenie Ak. Krakowskiej, bitwa pod Grunwaldem)

Na ocenę dobrą uczeń, sprawnie posługuje się poznanymi pojęciami, wyjaśnia i opisuje poznane wydarzenia w sposób jasny, czytelny, potrafi wypowiedzieć się pisemnie na zadane pytanie. Dobrze radzi sobie z wyszukiwaniem informacji, sprawnie rozwiązuje zadania, krzyżówki, posługuje się chronologią, datami. Zaznacza wydarzenia na osi czasu i podaje odpowiednie daty do wydarzeń omawianych na lekcji. Rozpoznaje postaci na ilustracjach, łączy je z wydarzeniami. Orientuje się w religiach Greków, Rzymian, omawia cechy charakterystyczne islamu i chrześcijaństwa. Wskazuje na przemiany społeczne i polityczne w Grecji, Rzymie, Bizancjum i w średniowieczu.

- Wymienia epoki historyczne i prehistoryczne oraz je charakteryzuje, umieszcza je na osi czasu
- Wie, czym różni się historia od prehistorii
- Określa ramy czasowe wymienionych epok
- Opisuje warunki życia i zajęcia ludzi paleolitu i neolitu
- Wymienia najważniejsze osiągnięcia państwa Sumerów
- Wyjaśnia, jaka była rola faraona, kapłanów, pisarzy, urzędników i chłopów w starożytnym Egipcie
- Opisuje, jak wyglądał pochówek faraona i wiara w życie wieczne
- Wyjaśnia pojęcia Hellada, Hellenowie, barbarzyńcy
- Charakteryzuje organizację polityczną starożytnej Grecji i Rzymu
- Porównuje status społeczny mężczyzny, kobiety, niewolnika w społeczeństwie ateńskim
- Potrafi scharakteryzować system wierzeń w starożytnej Grecji, wymienia bogów greckich i podaje przykłady mitów, opowiada wybrane mity
- Przedstawia zasady organizowania igrzysk olimpijskich
- Określa pozycję patrycjuszy, proletariuszy, niewolników i wyzwolenców w starożytnym Rzymie

- Opisuje wygląd forum romanum, wygląd starożytnego teatru, Koloseum, objaśnia rolę tych budowli
- Wskazuje na mapie tereny podbite przez Rzymian, opisuje organizację armii rzymskiej, znaczenie dróg
- Wyjaśnia przyczyny prześladowania chrześcijan, wie kim był Neron
- Podaje przyczyny upadku Rzymu
- Potrafi opowiedzieć o podbojach Karola Wielkiego, jego dokonaniach i przyczynach upadku jego królestwa
- Opisuje zasady feudalizmu, nadania lenna
- Opisuje cechy stylu romańskiego i gotyckiego
- Wyjaśnia znaczenie uniwersytetów średniowiecznych
- Opisuje życie, zwyczaje panujące w średniowiecznej Polsce, wymienia władców Polski i i charakteryzuje ich dokonania
- Opisuje XVI w. dwór szlachecki i wygląd szlachcica

Na ocenę **bardzo dobrą w stopniu bardzo dobrym opanował wiadomości i umiejętności przewidziane dla klasy 5. Pracuje sprawnie i samodzielnie. Większość ocen to bardzo dobry. Uczeń posiada wiadomości i umiejętności określone na oceny niższe oraz:**

- Sprawnie posługuje się terminologią i chronologią
- Potrafi samodzielnie objaśniać przyczyny i skutki wydarzeń historycznych
- Wskazuje na mapie miejsca wydarzeń np. bitew, obszary, państwa
- Kojarzy poznanych władców i ich dokonania, potrafi ocenić ich działania i decyzje
- Potrafi czytać mapę i ją objaśniać
- Zna chronologiczne ramy paleolitu i neolitu, charakteryzuje obie epoki
- Przedstawia dokonania mieszkańców doliny Indusu i Chin
- Przedstawia najważniejsze dokonania Greków i Rzymian
- Objasnia, jak wyglądał system rządów w Atenach peryklejskich
- Dostrzega różnice między demokracją ateńską a współczesną
- Ocenia znaczenie Biblii w dziejach ludzkości
- Opisuje postać św. Piotra i św. Pawła oraz ich wpływ na rozwój chrześcijaństwa w Imperium Rzymskim
- Opisuje rozwój państwa Mongołów, znaczenie najazdów mongolskich
- Wyjaśnia, jak doszło do wielkiej schizmy, jaki był wpływ kościoła na życie w średniowieczu
- Potrafi scharakteryzować pozycję międzynarodową Polski w czasie panowania różnych władców
- Rozumie znaczenie unii polsko-węgierskiej i polsko-litewskiej
- Rozumie, czym był ustrój monarchiczno-szlachecki, dlaczego rosła rola szlachty w państwie
- Wyjaśnia rolę i działanie sejmu walnego
- Zna sytuację różnych wyznań i religii w średniowiecznej Europie
- porównuje poznane religie i systemy polityczne
- analizuje znaczenie podbojów w dziejach ludzkości

Na **ocenę celującą uczeń posiada wiedzę i umiejętności jak na opisane wyżej oceny, a ponadto:**

- Ocenia znaczenie rewolucji neolitycznej
- Wymienia dokonania Sumerów i wyjaśnia jak narodziła się ta cywilizacja
- Wyjaśnia pojęcia: sąd Ozyrysa, Księga Umarłych, sąd nad duszą zmarłego Egipcjanina, proces mumifikacji zwłok

- Potrafi opowiedzieć o losach Narodu Izraelskiego i dlaczego naukowcy z rezerwą podchodzą do Biblii
- Charakteryzuje strukturę społeczeństwa greckiego i rolę mitów i religii dla Greków
- Przedstawia rolę igrzysk, filozofii (Sokratesa), teatru, streszcza „*Iliadę i Odyseję*”
- Podaje różnicę w funkcjonowaniu państwa w czasach republiki i cesarstwa
- Opowiada o narodzinach chrześcijaństwa i jego rozwoju, o okolicznościach powstania i rozwoju Konstantynopola
- Wyjaśnia jak doszło do powstania islamu i jego związku pomiędzy judaizmem i chrześcijaństwem
- Ocenia wpływ Karola Wielkiego na rozwój cywilizacji europejskiej
- Wpływ klasztorów na rozwój cywilizacji średniowiecznej Europy
- Ocenia polityczne i militarne dokonania Mieszka po przyjęciu chrztu
- Charakteryzuje dokonania Mieszka II, Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Krzywoustego
- Potrafi ocenić rozbięcie dzielnicowe (posługuje się mapą) i wyjaśnia skutki sprowadzenia zakonu krzyżackiego do Polski
- Ocenia działania W. Łokietka i Kazimierza Wielkiego
- Ocenia znaczenie unii polsko-litewskiej i wojny z Krzyżakami
- Przedstawia etapy bitwy pod Grunwaldem
- Ocenia pozycję szlachty i jej wpływ na króla i państwo

Ponadto uczeń bierze udział w konkursach i olimpiadach, większość ocen ze sprawdzianów to celujący.

Oprac. Alicja Fryc-Klag